

Sygn. akt VU 1758/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 marca 2013 roku

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Teresa Przybyłko

Protokolant: Ewelina Cyrkot

po rozpoznaniu w dniu 5 marca 2013 roku w Legnicy

sprawy z wniosku A. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o stwierdzenie nieważności decyzji z dnia 5 sierpnia 2012 r. o numerach: (...), (...)
(...)i (...),

na skutek odwołania A. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 3 września 2012 roku

znak (...), decyzja numer: (...)

I. skargę o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej wyrokiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 22 marca 2012 roku przekazuje według właściwości do rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu we Wrocławiu,

II. w pozostałym zakresie odwołanie oddala.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 3 września 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił A. S. wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności czterech decyzji z dnia 05.08.2011r. W uzasadnieniu wskazał, że wniosek A. S. z 30 lipca 2012r. z mocy prawa jest niedopuszczalny, gdyż przepisy prawa o postępowaniu w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (art. 83a ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych) nie przewidują możliwości uznania (stwierdzenia) nieważności decyzji organu rentowego na wniosek strony (tak też: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14.04.1999r., IIUKN 161/99).

W odwołaniu od powyższej decyzji A. S. domagał się wznowienia postępowania oraz stwierdzenia nieważności decyzji z dnia 5.08.2011r. oraz z dnia 3.09.2012r. W uzasadnieniu wskazał, że Sąd Okręgowy w Legnicy uwzględnił jego odwołanie od decyzji z dnia 5 sierpnia 2011r. i zmienił te decyzje w ten sposób, że ustalił, iż zainteresowana I. S. nie podlega ubezpieczeniom jako osoba współpracująca osoby prowadzącej działalność pozarolniczą. Na skutek apelacji organu rentowego Sąd Apelacyjny orzekł odmiennie. Odwołujący kwestionował prawidłowość postępowania organu rentowego przy wydawaniu decyzji z 05 sierpnia 2011r. Uzasadniając wniosek o stwierdzenie nieważności decyzji z

05 sierpnia 2011r. podnosił, że sądy powszechne nie są w tej kwestii właściwe i żądał wskazania wyczerpującej drogi administracyjnej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie. W uzasadnieniu wskazał, że z mocy art. 405 kpc ewentualna skarga o wznowienie postępowania powinna być złożona przez wnioskodawcę bezpośrednio w Sądzie Apelacyjnym we Wrocławiu. Podał, że zarzuty wskazane w odwołaniu tak naprawdę nie zmierzają do podważenia decyzji z 5.08.2011r., lecz orzeczenia Sądu z dnia 22 marca 2012r. Orzeczenie to korzysta z przymiotu powagi rzeczy osądzonej, wobec czego może być wzruszone tylko w trybie przewidzianym przepisami kpc. Wskazywał, że wszystkie zarzuty są spóźnione, gdyż odwołujący powinien był ich użyć na etapie postępowań sądowych w sprawach Sądu Okręgowego - VU 932/11 oraz Sądu Apelacyjnego – IIIAUa 51/12. Zwrócił uwagę., że odwołujący nie wniósł skargi kasacyjnej od wyroku Sadu Apelacyjnego, co pozwala stwierdzić, że zgodził się z jego treścią. Odnosząc się do wniosku o stwierdzenie nieważności decyzji wskazał, że w myśl art. 83a ust. 2 ustawy systemowej takie stwierdzenie może nastąpić wyłącznie z urzędu, a nie na wniosek strony i pod warunkiem, że od takiej decyzji nie zostało wniesione odwołanie do sądu powszechnego, zaś od decyzji z 05.08.2011r. wniesiono odwołanie, była ona przedmiotem kontroli sądowej. Kwestię właściwości rzeczowej sądu powszechnego organ rentowy uzasadnił powołując uchwałę składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23.03.2011r. (IUZP 3/10).

W piśmie z dnia 12.12.2012r. A. S. wskazał, że skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego nie wnosił, gdyż kwota roszczenia nie przekraczała 10.000zł. W dalszej części pisma kwestionował ustalenia i rozstrzygnięcie w sprawie decyzji z 05 sierpnia 2011r.

W piśmie złożonym na rozprawie w dniu 5 marca 2013r. wnioskodawca domagał się uchylecia lub zmiany wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu wydanego w sprawie IIIAUa 51/12.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny w sprawie:

W dniu 05.08.2011r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w L.wydał decyzję nr 1 (znak: (...)) stwierdzającą, że I. S.- jako osoba współpracująca przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej przez wnioskodawcę - podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od 2.11.2006r. do 1.11.2008r. Jednocześnie wydanymi w tym samym dniu decyzjami o numerach 2-4 organ rentowy określił podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne obowiązujące za wymienioną osobę współpracującą, a także ustalił składki należne za tę osobę na Fundusz Pracy i FGŚP.

A. S. zaskarżył wymienione decyzje odwołaniem, po rozpoznaniu którego Sąd Okręgowy w Legnicy wyrokiem z dnia 14.11.2011r. (sygn. akt: VU 932/11) zmienił zaskarżone decyzje ten sposób, że ustalił, iż zainteresowana I. S. w okresie od 2.11.2006r. do 1.11.2008r. nie podlegała ubezpieczeniom społecznym jako osoba współpracująca przy prowadzeniu przez wnioskodawcę pozarolniczej działalności.

Powyższy wyrok został zaskarżony przez organ rentowy apelacją, na skutek której Sąd Apelacyjny we Wrocławiu wyrokiem z dnia 22.03.2012r. (sygn. akt: III AUa 51/12) zmienił wyrok Sądu I instancji w ten sposób, że odwołanie oddalił.

W dniu 30.07.2012r. odwołujący złożył wniosek o stwierdzenie nieważności decyzji organu rentowego z dnia 5.08.2011r.

(okoliczności bezsporne)

Sąd zważył, co następuje:

Złożony w treści odwołania od decyzji z dnia 3 września 2012r. odmawiającej stwierdzenia nieważności decyzji z 5 sierpnia 2011r. wniosek o wznowienie postępowania należało przekazać jako właściwemu do rozpoznania skargi Sądowi Apelacyjnemu we Wrocławiu.

W pozostałym zakresie – tj. odmowy wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności czterech decyzji z dnia 5.08.2011r. - odwołanie podlegało oddaleniu.

Odnosząc się do złożonej w treści odwołania skargi o wznowienie postępowania w sprawie decyzji z 5 sierpnia 2011r., to wskazać należy, że zgodnie z przepisem art. 405 kpc do wznowienia postępowania z przyczyn nieważności oraz na podstawie przewidzianej w art. 401¹ kpc właściwy jest sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, a jeżeli zaskarżono orzeczenia sądów różnych instancji, właściwy jest sąd instancji wyższej. Do wznowienia postępowania na innej podstawie właściwy jest sąd, który ostatnio orzekał co do istoty sprawy. Mając zatem na względzie, że w sprawie odwołania od decyzji z dnia 5 sierpnia 2011r. toczyło się postępowanie sądowe w obu instancjach, a sądem, który w II instancji wydał zaskarżone orzeczenie jest Sąd Apelacyjny we Wrocławiu(sygn. akt IIIAUa 51/12) należało uznać, że jest on właściwy do rozpoznania niniejszej skargi. W myśl przepisu art. 200 § 1 kpc Sąd, który stwierdzi swą niewłaściwość, przekazuje sprawę sądowi właściwemu. Z tych względów skargę o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej wyrokiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 22 marca 2012r. Sąd przekazał według właściwości Sądowi Apelacyjnemu we Wrocławiu na podstawie art. 405 kpc w zw. z art. 200 § 1 kpc.

Natomiast odwołanie od decyzji odmawiającej wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji z dnia 5 sierpnia 2011r. podlegało oddaleniu jako nieuzasadnione. W tym zakresie Sąd w pełni podziela stanowisko organu rentowego i uznaje za prawidłową decyzję z dnia 3 września 2012r. Zgodnie z przepisem art. 83a ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych decyzje ostateczne Zakładu, od których nie zostało wniesione odwołanie do właściwego sądu, mogą być z urzędu przez Zakład uchylone, zmienione lub unieważnione, na zasadach określonych w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego. Przepis ten pozwala zatem na weryfikację w postępowaniu administracyjnym ostatecznych decyzji organu rentowego wyłącznie z urzędu, a nie na wniosek strony (zob. wyrok Sąd Najwyższego z dnia 16.09.2009 r., I UK 109/09, OSNP 2011/9-10/132), i pod warunkiem, że od takiej decyzji nie zostało wniesione odwołanie do właściwego sądu powszechnego. Tymczasem od decyzji z dnia 5.08.2011r. wniesiono odwołanie, były one przedmiotem kontroli sądowej, a poza tym postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności tych decyzji ewentualnie mogłoby nastąpić z urzędu, a nie na wniosek ubezpieczonego. Jak trafnie wskazał w odpowiedzi na odwołanie organ rentowy, w omawianym stanie faktycznym przepis art. 83a ust. 2 ustawy o s.u.s. - jako przepis szczególny - wyłącza zastosowanie przepisów art. 156 i art. 157 § 2 kpa przewidujących wszczęcie postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji na żądanie strony lub z urzędu. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25.02.2003 r., III KKO 18/02, OSNAPiUS 2004, Nr 5, poz. 91).

Kwestię właściwości rzeczowej sądu powszechnego w niniejszej sprawie przesądza uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23.03.2011 r. (sygn. akt: I UZP 3/10), której postanowiono nadać moc zasady prawnej. Zgodnie z tą uchwałą, od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (organu rentowego) wydanej na podstawie art. 83a ust. 2 ustawy o s.u.s. w przedmiocie nieważności decyzji przysługuje odwołanie do właściwego sądu pracy i ubezpieczeń społecznych. We wskazanym wyroku Sądu Najwyższego wskazał, że na podstawie art. 83 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych kontroli sądu powszechnego (sądu ubezpieczeń społecznych) podlegają również decyzje wydane na podstawie art. 83a ust. 2 tej ustawy (uchylene, zmiana, unieważnienie), gdyż nie są one wymienione w jej art. 83 ust. 4.

Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc oddalił odwołanie w pozostałym zakresie uznając za prawidłową odmowę wszczęcia przez organ rentowy postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji ZUS z dnia 5 sierpnia 2011r. na wniosek ubezpieczonego A. S..